YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)
16 päivänä helmikuuta 1995 *

Asiassa C-425/93,

jonka Schleswig-Holsteinisches Landessozialgericht (Saksa) on saattanut ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan mukaisesti yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen ensin mainitussa tuomioistuimessa vireillä olevassa riita-asiassa

Calle Grenzshop Andresen GmbH & Co. KG

ja

Allgemeine Ortskrankenkasse für den Kreis Schleswig-Flensburg,

jota tukevat Bundesanstalt für Arbeit, Bundesversicherungsanstalt für Angestellte sekä Børge Wandahl,

väliintulijoina,

ennakkoratkaisun sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin ja heidän perheenjäseniinsä 14 päivänä kesäkuuta 1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 14 artiklan 1 kohdan a alakohdan sekä 2 kohdan b alakohdan ensimmäisen luetelmakohdan tulkinnasta sekä neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 täytäntöönpanomenettelystä 21 päivänä maaliskuuta 1972 annetun asetuksen (ETY) N:o 574/72 12 a artiklan tulkinnasta sellaisina kuin ne ovat muutetuissa muodoissaan sosiaaliturvajärjestelmien soveltа-

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

misesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä annetun asetuksen (ETY) N:o 1408/71 sekä asetuksen (ETY) N:o 1408/71 täytäntöönpanomenettelystä annetun asetuksen (ETY) N:o 574/72 muuttamisesta ja ajan tasalle saattamisesta 2 päivänä kesäkuuta 1983 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2001/83 mukaisesti (EYVL L 230, s. 6),

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja F. A. Schockweiler (esittelevä tuomari), tuomarit G. F. Mancini ja G. Hirsch,

julkisasiamies: C. O. Lenz,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies H. A. Rühl,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet:

— Calle Grenzshop Andresen GmbH & Co. KG:n puolesta asianajaja Reinhold Steinhusen, Flensburg,

— Bundesversicherungsanstalt für Angestellten puolesta hallintojohtaja Michael Mutz,

— Saksan hallitus, asiamiehenään liittovaltion talousasioiden ministeriön Ministerialrat Ernst Röder,

— Italian hallitus, asiamiehenään valtionasiamies Danilo del Gaizo,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään oikeudellisen osaston virkamies Christopher Docksey sekä väliaikaisesti oikeudelliselle osastolle siirretty saksalainen virkamies Horstpeter Kreppel,

ottaen huomioon käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Calle Grenzshop Andresen GmbH & Co. KG:n, Italian hallituksen, Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen, edustajanaan barrister Philippa Watson, sekä komission esittämät suulliset huomautukset 24.11.1994 pidetyssä suullisessa käsittelyssä,

kuultuaan julkisasiamiehen 19.1.1995 pidetyssä käsittelyssä esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Schleswig-Holsteinisches Landessozialgericht on 15.9.1993 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 18 päivänä lokakuuta samana vuonna, pyytänyt Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla ennakkoratkaisua neljään kysymykseen sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin ja heidän perheenjäseniinsä 14.6.1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 14 artiklan 1 kohdan a alakohdan sekä 2 kohdan b ensimmäisen alakohdan tulkinnasta sekä neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 täytäntöönpanomenettelystä 21 päivänä maaliskuuta 1972 annetun asetuksen (ETY) N:o 574/72 (jäljempänä asetus N:o 574/72) 12 a artiklan tulkinnasta siinä muodossa kuin ne ovat muutettuina ja ajan tasalle saatettuina 2 päivänä kesäkuuta 1983 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2001/83 johdosta (EYVL L 230, s. 6).

2 Tulkintakysymykset on esitetty riita-asiassa Calle Grenzshop Andresen GmbH & Co. KG (jäljempänä Calle) vastaan Allgemeine Ortskrankenkasse für den Kreis Schleswig-Flensburg (jäljempänä AOK), joka koskee AOK:n vaatimia maksuja erityisesti Børge Wandahlin osalta palkansaajien saksalaisen sosiaalivakuutuksen perusteella.

3 Calle omistaa Saksassa Saksan—Tanskan rajaseudulla yrityksen, joka myy vähittäismyynnissä elintarvikkeita, alkoholijuomia ja lahjatavaroita. Yritys työllistää pääasiallisesti vain tanskalaisia, joilla on kotipaikka Tanskassa, ja yksi työntekijöistä on edellä mainittu B. Wandahl, joka on työskennellyt Callen yrityksessä vuodesta 1979 lähtien ensin myyjänä ja vuodesta 1981 johtajana.

4 Calle ei ole ilmoittanut B. Wandahlia eikä muita tanskalaisia työntekijöitä saksalaisille sosiaalivakuutusyhteisöille. AOK vaati 21.12.1987 tekemällään päätöksellä Callea maksamaan B. Wandahlin sosiaaliturvamaksuja 74 627,23 DM 1.4.1982 ja 31.8.1987 väliseltä ajalta. Calle esitti vastaväitteen tätä vaatimusta vastaan sillä perusteella, että mainittuna ajanjaksona B. Wandahl on toiminut yrityksen palveluksessa Tanskan puolella keskimäärin 10 tuntia viikossa, ja tämän vuoksi neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 14 artiklan 2 kohdan b alakohdan ensimmäisen luetelmakohdan mukaan B. Wandahl kuuluu yksinomaan tanskalaisen lainsäädännön soveltamisalaan.

5 AOK:n hylättyä vastaväitteen 17.8.1990 tekemällään päätöksellä Calle nosti kanteen Sozialgericht Schleswigissä. Tuomioistuin katsoi, että asetuksen (ETY) N:o 1408/71 14 artiklan 2 kohdan b alakohdan ensimmäinen luetelmakohta ei sovellu B. Wandahliin, vaan että hänen toimintaansa Tanskassa soveltuu asetuksen 14 artiklan 1 kohdan a alakohta ja siten B. Wandahliin on sovellettava saksalaista lainsäädäntöä, ja tämän perusteella Sozialgericht hylkäsi kanteen 4.12.1992.

6 Calle valitti 9 helmikuuta 1993 Schleswig-Holsteinisches Landessozialgerichtiin. Valituksessaan Calle esitti 27.1.1993 päivätyn tanskalaisen sosiaaliasioiden ministeriön todistuksen, joka oli laadittu neuvoston asetuksen (ETY) N:o 574/72 12 a artiklan mukaiselle E 101 -lomakkeelle ja siinä todistettiin, että B. Wandahl kuuluu asetuksen (ETY) N:o 1408/71 14 artiklan 2 kohdan b alakohdan soveltamisalaan, ja yhteisön oikeuden pakottavuuden vuoksi todistus sitoo AOK:ta B. Wandahlin Tanskassa harjoittaman toiminnan osalta.

7 Schleswig-Holsteinisches Landessozialgericht päätti osapuolten yhteisön oikeussäännösten eri tulkintojen vuoksi lykätä asian käsittelyn ja pyytää yhteisöjen tuomioistuimelta ennakkoratkaisua seuraavien kysymysten osalta:

1) Soveltuuko asetuksen (ETY) N:o 1408/71 14 artiklan 1 kohdan a alakohta tai voidaanko siihen rinnastaa se, että Saksan liittotasavallassa pääkonttoriaan pitävä yritys on lähettänyt yrityksen palveluksessa olevan tanskalaisen työntekijän, joka asuu Tanskan kuningaskunnassa, suorittamaan siellä työtä yrityksen lukuun useita tunteja viikossa — työ ei rajoitu 12 kuukauteen.

2) Onko mahdollista, että asetuksen (ETY) N:o 1408/71 14 artiklan 2 kohdan mukaisesti henkilö voi harjoittaa normaalia palkkatyötä kahden jäsenvaltion alueella, kun henkilö on ainoastaan Saksan liittotasavallassa pääkonttoriaan pitävän yrityksen palveluksessa, ja hän säännöllisesti työskentelee (useita tunteja viikossa) Tanskan kuningaskunnan alueella saman yrityksen palveluksessa?

3) Sisältääkö asetuksen (ETY) N:o 1408/71 14 artiklan 2 kohdan b alakohdan ensimmäisen luetelmakohdan toiminta myös palkatun toiminnan käsitteen?

4) a) Onko jäsenvaltion toimivaltainen toimielin oikeudellisesti asetuksen (ETY) N:o 574/72 12 a artiklan mukaisen E 101 -lomakkeella annetun todistuksen sitoma, jos todistuksen on antanut toisen jäsenvaltion ei-toimivaltainen toimielin?

b) Vastauksen ollessa myönteinen a-kohdan kysymyksen osalta, onko näin myös siinä tapauksessa, että todistuksella on taannehtiva vaikutus?

Ensimmäinen ja toinen ennakkoratkaisukysymys

8 Kahta ensimmäistä kysymystä on tutkittava yhdessä; näiden osalta kansallinen tuomioistuin haluaa selvittää asian sellaisen tanskalaisen työntekijän kannalta, joka asuu Tanskassa ja on pääkonttoriaan Saksassa pitävän yrityksen palveluksessa, ja tämän yrityksen palveluksessa harjoittaa säännönmukaisesti usean tunnin ajan viikossa toimintaansa Tanskassa ja työskentelyn kestoa ei ole rajoitettu 12 kuukauteen, voidaanko mainittuun työntekijään soveltaa asetuksen (ETY) N:o 1408/71 14 artiklan 1 kohdan a alakohtaa vai 14 artiklan 2 kohdan b alakohdan ensimmäistä luetelmakohtaa.

9 Asetuksen (ETY) N:o 1408/71 14 artikla kuuluu asetuksen II osastoon, jonka säännökset yhteisöjen tuomioistuimen aikaisemman oikeuskäytännön mukaisesti muodostavat yhtenäisen ja täydellisen lainvalintasäännöstön, jonka tarkoituksena on yhteisön alueella liikkuvien työntekijöiden saaminen yhden jäsenvaltion sosiaaliturvajärjestelmän piiriin, jotta vältettäisiin useamman lainsäädännön päällekkäinen soveltaminen ja siitä aiheutuvat vaikeudet (ks. erityisesti asia C-71/93, Van Poucke, tuomio 24.3.1994, Kok. s. I-1101, 22 kohta).

10 Asetuksen (ETY) N:o 1408/71 14 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaan jäsenvaltion alueella toimivan yrityksen palveluksessa tavallisesti työssä olevaan työntekijään, jonka tämä yritys lähettää toisen jäsenvaltion alueelle suorittamaan siellä työtä tämän yrityksen palveluksessa, sovelletaan edelleen ensiksi mainitun valtion lainsäädäntöä edellyttäen, että työskentelyn arvioitu kesto ei ole enempää kuin 12 kuukautta ja että työntekijää ei lähetetä korvaamaan toista työntekijää, jonka komennus on päättynyt.

11 Siten edellä kahdessa ennakkotapauskysymyksessä kuvattu tilanne ei kuulu tämän säännöksen soveltamisalaan, sillä saksalaisen yrityksen lukuun Tanskassa suoritettavan työn kesto ylittää 12 kuukautta.

12 Tilanne kuuluu sitä vastoin asetuksen (ETY) N:o 1408/71 14 artiklan 2 kohdan b alakohdan ensimmäisen luetelmakohdan alaan, jonka mukaan henkilö on sen jäsenvaltion lainsäädännön alainen, jonka alueella hän asuu, jos hän harjoittaa toimintaansa osittain tällä alueella, tai jos hän työskentelee useille yrityksille tai useille työnantajille, joiden kotipaikat ovat eri jäsenvaltioiden alueella.

13 Muotoilusta 'tai' seuraa, että säännöksen ensimmäisen osan voi katsoa soveltuvan, vaikka kysymyksessä oleva henkilö harjoittaa toimintaansa kahden tai useamman eri jäsenvaltion alueella yhden ja saman yrityksen lukuun.

14 Tätä tulkintaa tukee myös asetuksen (ETY) N:o 1408/71 14 artiklan 2 kohdan b alakohdan toinen luetelmakohta, jonka mukaan henkilö on sen jäsenvaltion lain-

säädännön alainen, jonka alueella hänet työllistävän yrityksen tai henkilön kotipaikka sijaitsee, jos hän ei asu minkään sellaisen jäsenvaltion alueella, jossa hän harjoittaa toimintaansa.

15 Yhteisöjen tuomioistuin toteaa kahden ensimmäisen ennakkoratkaisukysymyksen osalta, että Tanskassa asuva tanskalainen työntekijä, joka työskentelee Saksassa toimivan yrityksen palveluksessa, jonka tämä yritys lähettää Tanskaan suorittamaan siellä työtä säännönmukaisesti useita tunteja viikossa ja pidemmän kuin 12 kuukauden ajanjakson ajan, kuuluu asetuksen (ETY) N:o 1408/71 14 artiklan 2 kohdan b alakohdan ensimmäisen luetelmakohdan soveltamisalaan.

Kolmas ennakkoratkaisukysymys

16 Kansallinen tuomioistuin haluaa selvittää, sisältääkö asetuksen (ETY) N:o 1408/71 14 artiklan 2 kohdan b alakohdan ensimmäisen luetelmakohdan käsite toiminta myös palkallisen toiminnan käsitteen.

17 Tähän kysymykseen on vastattava myöntävästi.

18 Toisaalta edellä kahteen ennakkotapauskysymykseen annetun vastauksen vuoksi asetuksen (ETY) N:o 1408/71 14 artiklan 2 kohdan b alakohtan ensimmäinen luetelmakohta soveltuu myös henkilöön, joka suorittaa palkallista toimintaa kahden tai useamman jäsenvaltion alueella yhden ja saman yrityksen lukuun.

19 Toisaalta taas sellainen henkilö, joka tavallisesti toimii itsenäisenä ammatinharjoittajana kahden tai useamman jäsenvaltion alueella, ja henkilö, joka harjoittaa samanaikaisesti sekä palkkatyötä että toimii itsenäisenä ammatinharjoittajana eri jäsenvaltioiden alueella, kuuluvat samanaikaisesti asetuksen (ETY) N:o 1408/71 sekä 14 a artiklan 2 kohdan että 14 c artiklan soveltamisalaan.

20 Yhteisöjen tuomioistuin toteaa kolmannen kysymyksen osalta, että asetuksen (ETY) N:o 1408/71 14 artiklan 2 kohdan b alakohdan ensimmäisen luetelmakohdan toiminta sisältää myös palkallisen toiminnan käsitteen.

Neljäs ennakkoratkaisukysymys

21 Ennakkoratkaisupyynnöstä seuraa, että mainittu kysymys tulee ajankohtaiseksi vain, jos asetuksen (ETY) N:o 1408/71 14 artiklan 1 kohdan a alakohta olisi sovellettu kahteen ensimmäisen kysymykseen.

22 Koska mainittu säännös ei sovellu, neljäs kysymys tulee merkityksettömäksi.

Oikeudenkäyntikulut

23 Tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Saksan, Italian ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksille ja Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Koska esitetty oikeudenkäyntikuluvaatimus kuuluu pääasian asianosaisten osalta kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevaan oikeudenkäyntiin, kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto)

on ratkaisut 15 päivänä syyskuuta 1993 Schleswig-Holsteinisches Landessozialgerihtin esittämät kysymykset seuraavasti:

1) **Tanskalainen työntekijä, joka asuu Tanskassa ja on pääkonttoriaan Saksassa pitävän yrityksen palveluksessa, mutta suorittaa säännöllisesti työtä Tanskassa yrityksen lukuun useita tunteja viikossa ja tämän työn kestoa ei ole rajattu 12 kuukauteen, tällainen työntekijä kuuluu sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 14 artiklan 2 kohdan b alakohdan ensimmäisen luetelmakohdan soveltamisalaan.**

2) **Neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 14 artiklan 2 kohdan b alakohdan ensimmäisen luetelmakohdan toiminta sisältää myös palkallisen toiminnan käsitteen.**

Schockweiler Mancini Hirsch

Julistettiin Luxemburgissa 16 päivänä helmikuuta 1995.

Kirjaaja

R. Grass

Toisen jaoston puheenjohtaja

F. A. Schockweiler